

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/32/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3615203362
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3615203362.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. vo veci starostlivosti súdu o mal. H. Y., nar. XX.XX.XXXX a mal. Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom u matky, zastúpení Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny J., deti rodičov X. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. - Y. L., X. XXX/XX, zastúpenej E.. A. H. E., advokátkou, so sídlom v J., P. X/B a H. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., Z. XXXX/X, o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 08. februára 2016, č.k. 1P/70/2015-213, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti - vo výrokoch o vyživovacej povinnosti otca m e n í tak, že otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletého H. sumou 150 Eur mesačne a na výživu maloletého Y. sumou 100 Eur mesačne s účinnosťou od 09.06.2015 do 10.01.2016, k rukám matky.

Zročné výživné za obdobie od 09.06.2015 do 10.01.2016 na maloletého H. v sume 705,59 Eur súd p o v o ľ u j e otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne, splatných spolu s bežným výživným, pričom prvá splátka je splatná do 15. dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozsudku; omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Zročné výživné za obdobie od 09.06.2015 do 10.01.2016 na maloletého Y. v sume 352,79 Eur súd p o v o ľ u j e otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne, splatných spolu s bežným výživným, pričom prvá splátka je splatná do 15. dňa mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozsudku; omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že (I.) mal. H. Y., nar. XX.XX.XXXX a mal. Y. Y., nar. XX.XX.XXXX sa na čas do rozvodu zverujú do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok; (II.) otec je povinný prispievať na výživu mal. H. sumou 150 Eur mesačne a na mal. Y. sumou 100 Eur mesačne s účinnosťou od 01.07.2014 do právoplatného skončenia konania o rozvod manželstva účastníkov konania, ktoré je vedené na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 26P/208/2014, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa daného mesiaca vopred, k rukám matky; (III.) zročné výživné za obdobie od 01.07.2014 do 31.12.2015 na mal. H. v sume 1.800 Eur súd povoľuje otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok; (IV.) zročné výživné za obdobie od 01.07.2014 do 31.12.2015 na maloletého Y. v sume 900 Eur súd povoľuje otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne, spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok; (V.) súd styk otca s maloletými deťmi na čas do rozvodu neupravuje; (VI.) žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Okresný súd odôvodnil rozsudok tým, že obaja rodičia maloletých detí súhlasili s tým, aby boli maloletí na čas do rozvodu zverení do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich

majetok. Rovnako obaja rodičia uviedli, že nežiadajú upraviť styk otca s maloletými deťmi na čas do rozvodu. Taktiež sa obaja rodičia zhodli v tom, že otec bude platiť výživné na mal. H. vo výške 150 Eur mesačne a na mal. Y. vo výške 100 Eur mesačne. Nedokázali sa však dohodnúť na čase, odkedy bude otec na výživu maloletých prispievať. Matka požadovala vo svojom návrhu zaviazať otca na platenie výživného na maloletých od 01.06.2014, teda od času, kedy prestali tvoriť spoločnú domácnosť, v konečnom návrhu tento dátum opravila na 01.07.2014. Otec s tým nesúhlasil a žiadal, aby bol zviazaný platiť výživné až od času podania návrhu. Súd vychádzal z ustanovenia § 77 ods. 1 tretia veta Zákona o rodine, pričom skúmal, či sú v danom prípade dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa nie sú v zákone explicitne vyjadrené a v zmysle konštantnej judikatúry by medzi takéto dôvody mohla patriť napr. objektívna nemožnosť podať návrh proti odporcovi, napr. preto, že navrhovateľ netuší, kde žije alebo z dôvodu zlého zdravotného stavu sa navrhovateľ nemohol venovať takémuto konaniu. Je však možné tam zaradiť aj iné dôvody hodné osobitného zreteľa, pričom ich posúdenie bude na úvahe súdu. V danej situácii mal súd za to, že takéto dôvody hodné osobitného zreteľa sú dané, keďže rodičia prestali tvoriť spoločnú domácnosť od júla 2014, pričom po tomto čase otec prispieval na výživu oboch maloletých detí spoločne sumou 100 Eur mesačne. Matka sa tak v značnej časti podieľala nielen na osobnej starostlivosti o maloletých, ale aj na ich výžive. Matka už v októbri 2014 podala na príslušnom súde (Okresný súd Trenčín) návrh na rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, pričom vo veci bolo rozhodnuté 16.12.2015, teda po 14 mesiacoch, čo matka nemohla v čase podania návrhu predpokladať. Súd tiež z vykonaného dokazovania mal preukázané, že už v tomto čase bolo v možnostiach a schopnostiach otca maloletých prispievať na výživu maloletých detí vyššou sumou, ako prispieval, keďže, ako sám uviedol v žiadosti o poskytnutie úveru, dosahoval mesačný príjem 1.200 Eur. Na základe týchto skutočností súd zviazal odporcu platiť výživné už od času, kedy rodičia maloletých prestali tvoriť spoločnú domácnosť, a to od 01.07.2014.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí, pričom uviedol, že jeho odvolanie smeruje proti výrokom č. 2, 3, 4 napadnutého rozsudku, pričom nesúhlasí s tým, že okresný súd určil výživné na mal. H. a mal. Y. späťne. Navrhol, aby krajský súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že otec je povinný prispievať na výživu mal. H. sumou 150 Eur mesačne a na výživu mal. Y. sumou 100 Eur mesačne s účinnosťou od 09.06.2015 (odo dňa podania návrhu na začatie konania) do 31.12.2015, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky; zročné výživné za obdobie od 09.06.2015 do 31.12.2015 na mal. H. v sume určenej súdom súd povoľuje otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne, pod následkom straty výhody splátok; zročné výživné za obdobie od 09.06.2015 do 31.12.2015 na mal. Y. v sume určenej súdom súd povoľuje otcovi splácať v splátkach po 40 Eur mesačne, pod následkom straty výhody splátok. Odvolanie otec právne zdôvodnil ustanoveniami § 205 ods. 2 písm. a), b), d), e) f) Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.). Uviedol, že súhlasí s výrokom, ktorým okresný súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok na čas do rozvodu, a tento výrok odvolaním nenapáda. Taktiež nenapáda ani výrok, ktorým nebol upravený jeho styk s maloletými deťmi. Z obsahu odvolania otca vyplýva, že napáda iba výroky o vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom, a to len v tých častiach, v ktorých okresný súd určil dátum 01.07.2014 ako deň, od ktorého mu späťne uložil povinnosť prispievať na výživu oboch maloletých detí.

Svoje odvolanie otec odôvodnil tým, že dôvody, ktoré okresný súd ustálil ako dôvody hodné osobitného zreteľa, teda, že matka nemohla predpokladať, že konanie o rozvod manželstva bude trvať tak dlho, a že otec mohol prispievať na výživu maloletých detí vyššou sumou, než skutočne prispieval, nepovažuje za dôvody hodné osobitného zreteľa. Matka maloletých detí podala dňa 15.10.2014 návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode. Dňa 09.06.2015 matka podala návrh na úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu. Matka bola v obidvoch konaniach právne zastúpená a bolo povinnosťou advokáta upozorniť ju, že konanie na súde môže trvať dlhší čas. Z judikatúry vyplýva, že dôvodom hodným osobitného zreteľa môže byť zdravotný stav oprávnenej osoby, prípadne skutočnosť, že oprávnený rodič netuší, kde žije výživou povinný rodič, je však vylúčené, aby bola za dôvod hodný osobitného zreteľa považovaná neznalosť matky ohľadom dĺžky trvania rozvodového konania. Matka maloletých detí nemala žiaden vážny dôvod, ktorý by jej bránil uplatniť si výživné na maloleté deti skôr. Otec ďalej poukázal na to, že od 01.07.2014 mala matka omnoho menšie výdavky, najmä v súvislosti so starostlivosťou o mal. H., pretože tento v danom období navštevoval ešte materskú školu v mieste bydliska. Špecializovanú základnú školu pre

žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v L. navštevuje až od septembra 2016 (pravdepodobne mal otec na mysli september 2015). Okrem toho počas mesiaca júl 2014 boli mal. H. a Y. takmer výlučne v jeho starostlivosti a aj v ostatných mesiacoch často zabezpečoval starostlivosť o nich a náklady s tým spojené. Za zásadné pochybenie okresného súdu považuje otec tiež to, že súd nezapočítal na zročné výživné plnenia, ktoré on vynaložil a súdu preukázal - napríklad len oblečenie pre svojich maloletých synov zakúpil otec v rozhodnom období v hodnote 346,20 Eur. S touto skutočnosťou sa okresný súd žiadnym spôsobom nevysporiadal, v odvolaní napadnutom rozsudku ani neuviedol, že takéto listinné dôkazy otec súdu predložil.

Matka, ani kolízny opatrovník maloletých detí, sa k odvolaniu písomne nevyjadrili.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné vo výrokoch o výživnom a o nedoplatku na zročnom výživnom zmeniť podľa § 220 O.s.p., a to pokiaľ ide o dátum, od ktorého je otec maloletých detí povinný platiť výživné. Vo zvyšujúcej časti zostal rozsudok okresného súdu týmto rozhodnutím krajského súdu nedotknutý. Vo veci bolo rozhodnuté bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine).

Podľa § 65 ods. 1, 2 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti, alebo schváli ich dohodu o výške výživného. Súd postupuje rovnako aj v prípade, ak rodičia spolu žijú, ale jeden z nich svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu dobrovoľne neplní.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Po preskúmaní obsahu spisu dospel krajský súd k záveru, že okresný súd správne zistil skutkový stav danej veci, avšak vyvodil z neho nesprávny právny záver, pokiaľ ide o danosť dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie výživného spätne, pred dňom začatia súdneho konania.

Krajský súd sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku okresného súdu v tom, že dôvody hodné osobitného zreteľa nie sú v zákone explicitne vyjadrené a v zmysle judikatúry medzi takéto dôvody patrí objektívna nemožnosť podať návrh proti odporcovi napr. preto, že navrhovateľ netušil, kde žije alebo z dôvodu zlého zdravotného stavu sa navrhovateľ nemohol venovať takémuto konaniu. Je možné uznať aj iné dôvody hodné osobitného zreteľa, pričom ich posúdenie je na úvahe súdu, avšak takéto úvahy musí byť v rozhodnutí dostatočne zdôvodnená a musí ísť naozaj o vážne dôvody, ktoré musí oprávnený rodič súdu preukázať. Za dôvod hodný osobitného zreteľa nie je možné považovať samo osebe to, že rodičia prestali tvoriť spoločnú domácnosť a ani to, že bolo v možnostiach a schopnostiach povinného rodiča prispievať na výživu maloletých detí vyššou sumou, ako prispieval - toto sú všeobecné predpoklady pre určenie vyživovacej povinnosti tomu z rodičov, ktorý nebýva v spoločnej domácnosti s deťmi, avšak nie pre určenie tejto povinnosti spätne. Dôvod, pre ktorý je možné priznať výživné spätne, pred dňom začatia súdneho konania, musí spočívať v okolnostiach, pre ktoré bolo konanie začaté neskôr, teda musí ísť o ospravedliteľný dôvod, pre ktorý nebolo možné, resp. bolo len s ťažkosťami možné začať konanie o určenie výživného skôr. Okresný súd mal za to, že takýmto dôvodom je dĺžka trvania konania o rozvod (14 mesiacov), ktorú matka ako oprávnený rodič nemohla v čase podania návrhu na rozvod predpokladať. Krajský súd túto okolnosť za dôvod hodný osobitného zreteľa nepovažuje. Matka už v čase, keď sa s maloletými deťmi odsťahovala k svojim rodičom, si musela byť vedomá toho, že v konaní o rozvod sa bude rozhodovať len o úprave práv a povinností (vrátane výživného) na čas po rozvode, a pokiaľ chce žiadať o priznanie výživného pre maloleté deti na čas do rozvodu, musí tak urobiť samostatným návrhom (za taký návrh by prirodzene bolo považované aj jednoduché

vyjadrenie matky v návrhu na rozvod, že žiada o výživné pre deti aj na čas do rozvodu). Ak takýto úkon (bez vážneho dôvodu) neurobila, či už pred podaním návrhu na rozvod alebo súčasne s ním, je dĺžka trvania konania o rozvod bezpredmetná. Okrem toho treba prisvedčiť odvolateľovi, že okresný súd v napadnutom rozsudku vychádzal zo skutkového stavu v čase rozhodovania (kedy napr. mal. H. navštevoval základnú školu pre žiakov s narušenou komunikáciou a tiež pravidelne navštevoval logopedičku), ale v súvislosti so spätným určením výživného sa nezaoberal tým, aké boli odôvodnené potreby detí v minulosti, v čase, za ktorý výživné spätne priznáva.

Z vyjadrení matky maloletých detí, ani zo spisu podľa krajského súdu nevyplývajú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na priznanie výživného spätne podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, preto krajský súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že ako počiatočný dátum priznania výživného určil deň začatia súdneho konania, teda deň, keď matka maloletých detí podala na súde návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, t. j. 09.06.2015.

Vzhľadom na zmenu dátumu, od ktorého sa priznáva výživné, krajský súd už nepovažoval za dôvodný argument otca maloletých detí, že okresný súd nezapočítal na zročné výživné plnenia, ktoré on vynaložil a súdu preukázal. Z listín - pokladničných dokladov predložených otcom v konaní na okresnom súde podstatná väčšina pochádza spreď dňa 09.06.2015. Vzhľadom na určenie výživného od 09.06.2015 výdavky otca spreď uvedeného dátumu nemožno započítať ako plnenie súdom určeného výživného. Pokiaľ ide o výdavky otca od 09.06.2015, tak ako ich preukazoval pokladničnými dokladmi v konaní na okresnom súde, išlo prevažne o nákup hračiek a troch kusov oblečenia (detský horný diel, dve chlapčenské pyžamá). Odhliadnuc od toho, že nebolo preukázané, že takto nakúpené hračky a oblečenie otec skutočne odovzdal mal. deťom H. a Y., tieto veci (najmä pomerne veľké množstvo zakúpených hračiek v krátkom časovom období) nie sú vecami, ktoré deti nevyhnutne potrebujú, teda nepredstavujú náklady, ktoré by bolo možné započítať ako plnenie vyživovacej povinnosti.

Krajský súd, na rozdiel od návrhu odvolateľa, určil výživné na obdobie do 10.01.2016. Z podstaty tohto konania, ale aj z prvého výroku rozsudku okresného súdu, ktorý nebol napadnutý odvolaním, je zrejmé, že predmetom tohto konania je úprava rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu. Matka a otec maloletých detí boli rozvedení rozsudkom Okresného súdu Trenčín, č.k. 26P/208/2014-83, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 11.01.2016, pričom súčasťou uvedeného rozsudku je aj schválená rodičovská dohoda, ktorou sa upravuje výživné s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku súdu o rozvode manželstva účastníkov. Je preto prirodzené, že úprava výživného na čas do rozvodu by mala zahŕňať obdobie do dňa predchádzajúceho deň právoplatnosti rozsudku o rozvode, teda do 10.01.2016. V tomto smere nebolo zrejmé, prečo okresný súd vo výrokoch III. a IV. napadnutého rozsudku určil zročné výživné len za obdobie do 31.12.2015, kým vo výroku II. určil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletých detí do právoplatného skončenia konania o rozvode manželstva účastníkov konania. Túto nepresnosť krajský súd opravil tak, že jednotne vo všetkých uvedených výrokoch stanovil dátum 10.01.2016, teda deň predchádzajúci nadobudnutiu právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva otca a matky maloletých detí. V tejto časti krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil, aj keď to nebolo predmetom odvolania, keďže išlo o konanie, ktoré je možné začať aj bez návrhu (§ 212 ods. 2 písm. a) O.s.p.).

V súvislosti so zmenou určenia dátumu začatia a skončenia vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom bolo potrebné zmeniť aj vypočítanú výšku dlhu otca na zameškanom výživnom. Zročné výživné na mal. H. (150 Eur mesačne) predstavuje za obdobie 09.06.2015 - 10.01.2016 sumu 1.058,39 Eur a zročné výživné na mal. Y. (100 Eur mesačne) predstavuje za obdobie 09.06.2015 - 10.01.2016 sumu 705,59 Eur. S prihliadnutím na uhrádzané doterajšie výživné spolu 100 Eur mesačne na obe deti (čo okresný súd považoval za preukázané a žiaden z účastníkov konania to nenamietal), pričom toto bolo okresným súdom rozdelené tak, že 50 Eur bolo započítané ako výživné na mal. H. a 50 Eur ako výživné na mal. Y. (toto rozdelenie takisto nebolo medzi účastníkmi sporné, preto ho zohľadnil aj krajský súd), krajský súd od uvedených súm zročného výživného odpočítal už zaplatené výživné (50 Eur na každé dieťa mesačne, t. j. 352,80 Eur na každé dieťa za obdobie 09.06.2015 - 10.01.2016), dlžné sumy tak predstavujú 705,59 Eur na výživnom na mal. H. a 352,79 Eur na výživnom na mal. Y.. Keďže celé výživné určené v tomto konaní sa vzťahuje na minulé obdobie, nebolo potrebné určovať dátum platenia jednotlivých mesačných dávok výživného („vždy do 15. dňa v mesiaci vopred“). Krajský súd ponechal v platnosti výhodu splátok, tak ako ich určil okresný súd (čo nebolo napadnuté odvolaním) s tým, že splátky budú splatné spolu s bežným výživným, určeným rozsudkom Okresného súdu Trenčín, č.k. 26P/208/2014-83. Krajský súd napokon - takisto zhodne s okresným súdom, aj keď mierne upravenou

formuláciou - určil stratu výhody splátok v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky riadne a včas (§ 160 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo senátom krajského súdu prijaté jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.